

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul hotărârii Guvernului cu privire la modificarea
unor hotărâri ale Guvernului
(aspecte legate de îndepărtarea și luarea în custodie publică a străinilor)

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul hotărârii Guvernului cu privire la modificarea unor Hotărâri ale Guvernului (aspecte legate de îndepărtarea și luarea în custodie publică a străinilor) a fost elaborat de Ministerul Afacerilor Interne.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
Prezentul proiect este elaborat în scopul aducerii în concordanță a cadrului normativ secundar cu prevederile recentelor modificări aduse Legii nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova, prin Legea nr. 287/2024 pentru modificarea unor acte normative (<i>privind procedura luării în custodie publică a străinilor</i>), care a intrat în vigoare la începutul anului 2025. Modificările legislative recente au vizat revizuirea procedurii de luare în custodie publică a străinilor, prin uniformizarea prevederilor privind procedura de luare, prelungire și eliberare din custodie publică, precum și reglementări specifice privind exceptarea de la procedura de luare în custodie a familiilor cu copii și copii neînsoțiți. Astfel, proiectul vine să ajusteze mecanismele administrative, procedurale și instituționale privind măsurile aplicabile străinilor aflați în situație de ședere ilegală, în vederea asigurării unei implementări eficiente, echitabile și conforme cu standardele internaționale în domeniu.
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative
La 13.12.2024 a fost adoptată Legea nr. 287/2024 pentru modificarea unor acte normative (privind procedura luării în custodie publică a străinilor) care a intrat în vigoare la 30.01.2025. Proiectul de lege a fost adoptat în vederea realizării acțiunii 1.1.4. <i>Modificarea cadrului normativ privind luarea în custodie publică</i> a Planului de acțiuni privind implementarea Programului privind gestionarea fluxului migrațional, azilului și integrării străinilor pentru anii 2022 – 2025. Prin proiectul menționat supra au fost operate modificări la Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova, Codul Contravențional nr. 218/2008 și Legea nr. 1549/2002 cu privire la înregistrarea dactiloscopică de stat prin care s-a urmărit uniformizarea cadrului normativ cu privire la luarea și prelungirea custodiei publice, excluderea copiilor și a femeilor însoțite de copii ca subiecți ai luării în custodie publică, competența instanțelor judecătorești, termeni de examinare a cererii privind luarea în custodie publică, garantarea drepturilor străinului care urmează a fi supus măsurii de luare în custodie, căile de atac, etc. Prin urmare, având în vedere motivele enumerate, se impune intervenția de armonizare a cadrului normativ secundar cu prevederile Legii nr. 200/2010 privind

regimul străinilor în Republica Moldova, astfel cum a fost modificată prin Legea nr. 287/2024 pentru modificarea unor acte normative, și anume:

1. *Hotărârea de Guvern nr. 332/2009 privind aprobarea rațiilor minime zilnice de alimente și a normelor de produse de igienă pentru persoanele din Centrul de Plasament Temporar al Străinilor;*

2. *Hotărârea de Guvern nr. 492/2011 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la procedurile de returnare, expulzare și readmisie a străinilor de pe teritoriul Republicii Moldova;*

3. *Hotărârea de Guvern nr. 493/2011 pentru aprobarea Regulamentului Centrului de Plasament Temporar al Străinilor.*

Informații statistice – custodie publică:

Pe parcursul anului 2024, s-a asigurat recepționarea pentru cazare a unui număr de 148 de străini, (comparativ cu 133 de străini în anul 2023 și 78 de străini în anul 2022), în privința cărora s-a dispus luarea în custodie publică de către instanțele de judecată la demersurile autorității competente pentru străini.

Din numărul total de 148 străini plasați, au fost îndepărtați 119 persoane, comparativ cu 105 în anul 2023 (din India – 60, Nepal –11, Ecuador –4, Turkmenistan –7, Uzbekistan –7, Egipt –3, Federația Rusă – 5, Nigeria – 6, Albania – 1, Azerbaidjan –2, România –1, Turcia –1, Armenia – 3, SUA – 1, Tadjikistan –2, Ucraina –1, Libia – 1, China – 1, Vietnam – 1, Irak – 1), procentul îndepărtării constituind – 70,95 %, iar măsurile de îndepărtare fiind efectuate prin Punctul de Trecere a Frontierei (PTF) - Aeroport Internațional Chișinău și PTF Cahul – Oancea.

În perioada anului 2024 pentru îndepărtarea străinilor de pe teritoriul Republicii Moldova au fost cheltuite mijloace financiare în sumă de 308.348,00 lei iar pentru întreținerea Centrului de plasament temporar al străinilor au fost cheltuiți 1.175.026,00 lei.

După intrarea în vigoare a modificărilor aduse Legii nr. 200/2010 privind regimul străinilor, în perioada 31.01.2025 – 27.05.2025 s-a asigurat recepționarea pentru cazare a unui număr de 11 de străini, (comparativ cu 49 de străini pentru aceeași perioadă a anului 2024 și 40 de străini în anul 2023), în privința cărora s-a dispus luarea în custodie publică de către instanțele de judecată la demersurile autorității competente pentru străini.

Din numărul total de 11 străini plasați, au fost îndepărtați 10 persoane, (din Nepal – 5, Armenia – 2, Azerbaidjan – 1, Turcia – 1, India - 1), măsurile de îndepărtare fiind efectuate prin Punctul de Trecere a Frontierei (PTF) - Aeroport Internațional Chișinău.

În perioada anului 2025 pentru îndepărtarea străinilor de pe teritoriul Republicii Moldova au fost cheltuite mijloace financiare în sumă de 30.555,00 lei iar pentru întreținerea Centrului de plasament temporar al străinilor au fost cheltuiți 226 482,64 lei.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Obiectivul general urmărit prin proiect vizează crearea unui cadru normativ secundar coerent, clar și unitar pentru implementarea eficientă a procedurii de luare în custodie publică a străinilor, odată cu intrarea în vigoare a dispozițiilor Legii nr. 287/2024.

Modificările propuse vizează eficientizarea cadrului normativ privind funcționarea Centrului de Plasament Temporar al Străinilor, prin clarificarea procedurilor de cazare preventivă, excluderea copiilor și familiilor cu copii din custodia publică, precum și ajustarea atribuțiilor administrative și operaționale ale autorităților competente. Aceste revizui sunt necesare pentru alinierea reglementărilor interne în coroborare cu drepturile omului, asigurarea proporționalității măsurilor privative de libertate și optimizarea utilizării resurselor bugetare.

Principalele prevederi ale proiectului:

1. Modificările Hotărârii Guvernului nr. 332/2009 privind aprobarea rațiilor minime zilnice de alimente și a normelor de produse de igienă pentru persoanele din Centrul de Plasament Temporar al Străinilor vizează excluderea din actul normativ a prevederilor referitoare la copii și femeile cu copii (care alăptează), în contextul excluderii acestor categorii de persoane de la aplicarea măsurii de luare în custodie publică.

În mod concret, modificările presupun abrogarea prevederilor privind rația alimentară destinată copiilor și excluderea referințelor la femeile care alăptează.

2. Modificarea Hotărârii de Guvern nr. 492/2011 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la procedurile de returnare, expulzare și readmisie a străinilor de pe teritoriul Republicii Moldova.

Proiectul prevede:

- ajustarea unor noțiuni, în scopul uniformizării prevederilor legale;
- stipularea expresă în textul actului normativ a prevederii privind interzicerea absolută a privării de libertate prin măsura de custodie publică pentru copiii neînsoțiți și familiile cu copii (pct. 21¹ al proiectului);
- completarea cu prevederi suplimentare ce reglementează în mod expres procedura de cazare preventivă a străinilor (punctele 24¹ – 24⁵ din proiect). Prin aceste prevederi se instituie o procedură clară și controlabilă, care asigură respectarea drepturilor fundamentale ale străinilor;
- ajustarea cadrului normativ prin prisma excluderii unor norme lacunare în implementare;
- racordarea unor prevederi referitoare la procedura de declarare a străinului ca persoană indezirabilă la dispozițiile Legii nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova, în special în ceea ce privește transparența motivelor deciziei și excluderea unor excepții care nu mai corespund cadrului normativ actual.

3. Modificarea Hotărârii de Guvern nr. 493/2011 pentru aprobarea Regulamentului Centrului de Plasament Temporar al Străinilor.

Modificările vizează:

- ajustarea formulării atribuțiilor Centrului de Plasament Temporar al Străinilor, în sensul reflectării exacte a mandatului său legal și operațional (modificările propuse la pct. 2 al Regulamentului);
- completarea Regulamentului cu o prevedere ce are ca scop reglementarea expresă a regimului de cazare preventivă a străinilor în Centrul de Plasament Temporar al Străinilor, în baza unei dispoziții administrative emise de șeful autorității competente pentru străini sau de subdiviziunile sale teritoriale (punctul 7¹ din proiect);

- completarea Regulamentului cu o prevedere ce aduce claritatea aspectului de preluare și înregistrare a datelor dactiloscopice ale străinilor plasați în Centrul de Plasament Temporar al Străinilor, prin utilizarea tehnologiei „live-scanere” și integrarea acestor date în Sistemul informațional automatizat „Registrul de stat dactiloscopic” (punctul 11¹ din proiect);

- abrogarea integrală a prevederilor ce vizează plasarea copiilor în regim de custodie publică și cazarea separată a membrilor de familie luați în custodie publică și a posibilității de a plasa copiii împreună cu părinții. Această măsură aplicată față de copii, chiar și în condiții adaptate, este considerată o formă de privare de libertate contrară interesului superior al copilului, conform Convenției ONU privind Drepturile Copilului și jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Nu au fost identificate alte opțiuni.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Modificările propuse prin proiect vor contribui la:

- îmbunătățirea gestionării resurselor publice;
- eficientizarea activității Inspectoratului General pentru Migrație prin reducerea presiunii administrative asupra autorităților implicate;
- asigurarea protecției drepturilor omului;
- asigurarea protecției drepturilor copiilor;

Totodată, reglementările propuse vor contribui la asigurarea securității statului și ordinii publice;

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Punerea în aplicare a prevederilor proiectului dat nu necesită cheltuieli financiare suplimentare din contul bugetului de stat. Excluderea de la aplicarea măsurii de luare în custodie publică a familiilor cu copii și a minorilor neînsoțiți consolidează o practică deja existentă, întrucât, în ultimii 5 ani, nu au fost înregistrate astfel de cazuri, iar costuri asociate nu au fost suportate.

Măsura propusă contribuie la optimizarea utilizării resurselor publice, prin prevenirea unor cheltuieli viitoare, în eventualitatea apariției unor astfel de cazuri, și permite redirecționarea resurselor disponibile către alte priorități în domeniul protecției categoriilor vulnerabile de străini (ca exemplu persoane cu dizabilități, boli cronice sau persoane în etate ș.a.)

Astfel, modificările propuse contribuie la o utilizare mai eficientă a fondurilor publice, fără a compromite protecția drepturilor fundamentale ale persoanelor aflate în situație de ședere ilegală.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Proiectul **nu afectează direct** sectorul privat.

Indirect, acesta va avea un efect pozitiv prin:

- reducerea cazurilor de ședere ilegală a străinilor;
- creșterea securității juridice în aplicarea măsurilor de îndepărtare și prevenirea abuzurilor.

4.4. Impactul social
4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal
4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen
4.4. Impactul social Proiectul are un impact social pozitiv, întrucât: - va respecta drepturile fundamentale ale străinilor, inclusiv celor aflați în procedură de îndepărtare; - va proteja categoriile de persoane vulnerabile întru gestionarea mai eficace a grupurilor, cum ar fi copiii neînsoțiți sau familiile cu copii; - va spori încrederea în sistemul de migrație al Republicii Moldova; - va îmbunătăți imaginea țării în contextul implementării unor norme ale UE care au fost racordate la standardele internaționale în domeniul returnării străinilor prin prisma respectării drepturilor omului. 4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal. Prelucrarea datelor cu caracter personal se efectuează în conformitate cu Legea nr. 133 din 08.07.2011 privind protecția datelor cu caracter personal. 4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen Nu este aplicabil.
4.5. Impactul asupra mediului
Nu este aplicabil.
4.6. Alte impacturi și informații relevante
Nu este aplicabil.
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională
Nu este aplicabil
5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE
Nu este aplicabil.
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ
Anunțul privind inițierea procesului de elaborare precum și cel privind consultarea publică a proiectului actului normativ a fost plasat pe site-ul web oficial: https://particip.gov.md/ro și poate fi accesat la următorul link: https://particip.gov.md/ro/document/stages/proiectul-hotararii-guvernului-cu-privire-la-modificarea-unor-hotararii-ale-guvernului-reglementarea-domeniul-indepartarii-si-luarii-in-custodie-publica-a-strainilor/14366. Totodată, în conformitate cu pct. 239 a Hotărârii de Guvern nr. 610/2018 pentru aprobarea Regulamentului Guvernului, concomitent cu prezentarea proiectului la Cancelaria de Stat, s-a asigurat publicarea versiunii definitive a proiectului, împreună cu nota de fundamentare și sinteza actualizată, pe site-ul web oficial al Ministerului Afacerilor Interne și pe platforma particip.gov.md. În cadrul procesului de avizare/expertiză, următoarele instituții au fost vizate: Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Afacerilor Externe, Serviciul de

Informații și Securitate, Procuratura Generală, Oficiul Avocatului Poporului, Ministerul Finanțelor, Ministerul Justiției, Centrul Național Anticorupție.

Propunerile înaintate de autorități au fost reflectate deplin în tabelul de Sinteză, fiind luate în considerare la definitivarea proiectului.

7. Concluziile expertizelor

În conformitate cu art. 34 alin. (3) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, proiectul a fost supus expertizei juridice și anticorupție.

Potrivit raportului de expertiză anticorupție, proiectul este expus într-un limbaj simplu, clar și concis, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de art.54 din Legea nr.100/2017. În concluziile expertizei este menționat că scopul anunțat corespunde scopului real al proiectului.

Suplimentar, în procesul de promovare a proiectului, au fost respectate rigorile de asigurare a transparenței decizionale statuate de prevederile art.8 lit.a)-d) al Legii nr. 239-XVI din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional. Nota informativă a proiectului a fost întocmită cu întrunirea exigențelor de tehnică legislativă statuate de prevederile art.30 lit.a)-f) al Legii cu privire la actele normative nr.100 din 22 decembrie 2017.

Asupra proiectului, CAN a identificat unele riscuri de corupție aferente:

- reglementării lacunare a unor termene administrative aplicabile în context;
- cumulării competențelor de a stabili rigori, a controla aplicarea lor și de a sancționa de către entitatea publică și exercitării unor atribuții extensive de reglementare; etc.

Propunerile și obiecțiile înaintate în expertiza prezentată de CNA au fost examinate și luate în considerare la definitivarea proiectului.

Potrivit avizului Ministerului Justiției, au fost înaintate unele obiecții de ordin tehnico-redacțional, care au fost incluse în sinteza obiecțiilor și propunerilor, anexă la proiect, iar proiectul a fost ulterior redactat în conformitate cu propunerile formulate.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Proiectul hotărârii Guvernului nu necesită operarea modificărilor în cuprinsul altor acte normative.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Actul normativ va fi implementat de către Inspectoratul General pentru Migrație din subordinea Ministerului Afacerilor Interne, care urmează să ajusteze procedurile de operare standard conform modificărilor aduse prin proiect.

Ministru

Daniella MISAIL-NICHITIN